

İL POSTINO

Erol KÖKTÜRK

Yönetmenin, başrol oyuncularının, senaryo yazarının isimlerini anımsayamadığım bir filmin adı **İl Postino (Postacı)**. Bu kişiliklerin isimleri hemen elde edilebilir olmalarına karşın, bu yazının içeriği açısından hiç de belirleyici değil... Filmi izledikten sonra, bir buçuk ay başımın etini yiyen ve neredeyse elimden tutup beni bu filme götüren **dostuma** nasıl teşekkür edeceğimi bilemedim. Aynı olay başıma bir süre önce **Yağmurdan Önce** filminde de gelmişti...

Postacı filmi bitip de yazılar perdede akmaya başladığında ve bu da bittiğinde salonda kimse yerinden kalkmamıştı. İzleyenler belki aynı frekansa, belki başka bir şeylere takılıp kalmışlardı belli ki... Bittiğinde izleyenleri bu kadar kendisine bağlayan bu filmi sonradan ve bu satırları yazarken yeniden izler gibiyim. Beyinde kalıcılaşan o kadar çok **kare** var ki...

Bu filmi belki de bu kadar yücelten, **her şeyin olağanüstü doğal** olmasıydı. Ne Pablo NERUDA, o yüce kimliğiyle filme damgasını vuruyordu; ne de Mario (postacı) o sıradan yapısıyla bu kişiliğin altında eziliyordu. Ne Beatrice o büyüleyici vahşi güzelliğiyle, tipik bir Akdeniz tontonu olan teyzesinin tepkilerinin üzerini örtüyor; ne de kayalıklarla ayrılmaz aşkını dalgaların tınlarına dönüştüren deniz doğanın güzelliklerine üstün gelmeye çalışıyordu.

Her şey doğal olduğu için güzeldi... Film için seçilen tüm mekanlar, nasıl idiyeler öyleydiler. Tüm oyuncular, köyde yaşayan tüm insanlar gerçekten orada yaşayan insanlardı. Ne bu film için yaşamını ortaya koyan, sağlığını bozlayan ve filmin çekimlerinin bitmesinden kısa bir süre sonra bu boşlama nedeniyle yaşamını yitiren Postacı salt bu film için oraya gitmişti, ne de bindikleri bisikletler özel olarak bu film için bulunmuşlardı. **Her şey ve herkes hep oralıydı.**

Ve **insan, insan ilişkisi** öne fırlıyordu... İnsanın, insanların ürettiği yeni ilişkilerdi filmi belirleyen... Yönetmen vermek istediği iletiler için bir zorlamaya gitmiyordu... İnsanlarda bir yapay davranış sezme olanaksızdı. Sanki **film gerçekten yaşanırken çekilmiş** gibiydi... Bir ilişkiden türeyen onlarca yeni ilişki oradaki yaşama da damgasını vuruyordu...

İnsanın hiçlik denmese de yokluktan varlığa çıkması, anlamsızdan yücelişe geçişi, değişimler-dönüşümler iç içe örülüyordu... Acılar, bir damla kan, bir tane kabalık olan kare olmaksızın yüreğimizin derinliklerine işliyordu farkında olmadan. Filmi izliyor musunuz, oynuyor musunuz, yoksa film sizin yaşamınızın da bir başka yorumu mu ayırmak güçleşiyordu...

Bir yandan sevgilisinin gramofona çaktırmadan koyduğu ülkesinin müziğini duyar-duymaz onu hemen kollarının arasına alan ve oda-teras dans eden ozanın sürgündeki **ülke özlemi** yüceliyordu perdede, öte yandan popülist siyasetçi hiçbir slogancı söyleme başvurmadan **deşifre** ediliyordu... Bir yandan o küçücük köydeki **gelenekler** tüm doğallığıyla yaşatılıyordu izleyiciye, öbür yandan işsiz-güçsüz birinin yaşamını kökten değiştiren bir süreç inanılmaz ikna edici bir işleyişle size mal ediliyordu... Düşlemesi bile olanaksız bir mutluluğu yakalayıp en üst noktasında yaşarken, ozana duyduğu sevgiden ve güvenden köklenen, sonra **inanca dönüşen ideoloji** adına katıldığı gösteride binlerce insanın coşmak için beklediği şiirinin sonunu getiremeden öldürüldüğünde, elinden kayıp, koşuşturan

insanlar arasında yere süzülen yaprağın beyazlığı, O'nun ölümünün korkunçluğunu unutturuyordu size...

İzleyiciyi dönmeyeceğine ilişkin ikna ettiği bir noktada yönetmen köyle ozanı yeniden buluşturduğunda, artık saniyelerin, günlerin, ayların gidip-geldiği bir finale doğru yerinde **kurşunlaşıyordu** izleyici...

Bir dünyaya bakış açısı, bir insana değer veriş, sıradanla yüce olanın yaşanması, düş sanılan ilişkinin kopmaz bir dostluğa dönüşmesi, yerel olanla evrensel olanın kaynaşması, sınırların ve ülkelerin anlamını yitirmesi işte o 90 dakikaya sığmış ve yaşanmıştı. Sanki herkes bu filmi çekebilirmiş gibi geliyordu. Ve tüm güzellik, çarpıcılık bu kolaydan ve olağanlıktan çıkıyordu. **Yaşamı ve anlatımı zora koştuğca değer kazanacağını sananlara olmaz bir ders veriyordu film...**

Ve şiir felsefesinin incelikleri, bir saf köylünün bir evrensel ozanla diyaloglarında oya gibi işleniyordu. Ve o saf köylü, o evrensel ozana **“şiir, yazana değil gereksinmesi olana aittir”** dediğinde inanılmaz bir kavrayışı sergiliyordu... **“Mecazlar (imgeler) yaşanmadan oluşmaz”** diyen ozan, her şeyin temeli olan yaşamımızı fark etmeye çağırıyordu bizi... **Yaşamı fark etmeye...**

Baştan sona insanı saran bir sıcaklık vardı filmde. Filmin tüm damarlarında dolaşan bu sıcaklık sizi de sarmalıyordu. Kaynağı **sevgi** olan bir sıcaklıktı bu... Kaynağında sevmek olan, özlemek olan bir kucaklayış... **İnsanın olduğu yerde olması gereken duygusal-eylemsel diyalog...** Ama öyle değil... Çevremize baktığımızda her gün biraz daha azaldığını duyumsadığımız insansal özellik oldu sevgi... **Yaşamın özeti sevmek ve sevimlikse, bunu anımsatıyor Il Postino...**

Her şeyin yapaylaştığı, vıcık-vıcık **image maker** tartışmalarının yapıldığı bir ortamdayız. Birçoğu kendisinden başka bir şey olmanın peşinde... **“Başkası olma kendin ol”** dizesinin müziğiyle coşarken bile aslında başkası çoğu... Doğallıktan kopuş, kendinden kopuş sonuçta nerede duracağı belli olmayan bir buz üstü kayış demek değil mi? İşte tam da bu noktada doğallığa, doğallığın yüceliğine, mutlaklaştırmayı ve abartıyı reddetmeye bir çağrı Il Postino...

Abartıyor muyum acaba? Yoksa kendimizi bile unuttuğumuz bu yaşam galesi içinde bizlere bir şeyleri anımsatan bu sanat şaheseri birçok insanı birbirine bağlasın diye mi yazdım bunları? Kimseyi koşullandırmaya niyetimin olmadığını vurgulamak istiyorum... Ama olanağınız varsa bu film üzerinden sizinle bir diyalog kuralım istiyorum... Ben de köy kahvesinde oturup filmin çekimini izleyenlerden birisiyim... Çekime sizi de bekleriz...

Siz de gelin ki, bugüne değin buluşamadığımız bir mecrayı, gelecekte yaratma özlemimize su verelim... Bu nedenle dostumun bana yaptığı ısrarı onun ve kendim adına ben de sizlere yapıyorum...

Yaşamın ve yaşıyor olmanın anlamını unutmamak dileğiyle...

(Son Biçimi 30.08.1996 tarihinde verilen bir yazıdır)